

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

III/343/2025.

Az Alkotmánybíróság tanácsa jogszabály alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására irányuló bírói kezdeményezés tárgyában meghozta a következő

végzést:

1. Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 51. § (3) bekezdése utolsó mondata alaptörvény-ellenességének, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

2. Az Alkotmánybíróság a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 55. § (1) bekezdése *a)* pontja alaptörvény-ellenességének, továbbá nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására és megsemmisítésére irányuló indítvány tárgyában az eljárást megszünteti.

Indokolás

- [1] 1. A Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.211/2024/11. számú 2025. január 16-án kelt végzésével 2025. február 5-én az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 25. § (1) bekezdése és 32. § (1)–(2) bekezdése alapján fordult az Alkotmánybírósághoz. Indítványában a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény (a továbbiakban: Mt.) 55. § (1) bekezdése *a)* pontjának, továbbá 51. § (3) bekezdése utolsó mondatának („A munkáltató a munkavállaló egészségi állapotának változására tekintettel köteles a munkafeltételeket, a munkaidő-beosztást – a 6. §-ban foglaltak figyelembe vételével – megfelelően módosítani”) alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítását és megsemmisítését, valamint a konkrét ügyben történő alkalmazásának kizárását kérte.
- [2] 2. Az indítványozó bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a felfüggesztő végzés szerint a felperes a 2021. április 6. napján kelt munkaköri alkalmassági vélemény szerint a felperes segédmunkás munkakör ellátására egészségi okból nem alkalmas. Az alperes 2021. május 5. napján kelt levelével tájékoztatta a felperest, hogy az orvosi

alkalmassági vélemény alapján munkakörében nem alkalmas munkavégzésre, erre tekintettel a munkáltatót foglalkoztatási, illetve munkabér fizetési kötelezettség nem terheli. Tájékoztatta továbbá a felperest, hogy a végzettségének megfelelő, illetve a komplex minősítést végző szakértői bizottság által megadott orvosi rehabilitáció kizáró tényezői szerint másik munkakört nem tud feljárnani a felperesnek. A fentiekre tekintettel társadalombiztosítási jogviszonya szünetel. Az alperes a felperes részére 2021. március 31. napjától munkabért nem fizetett és őt nem is foglalkoztatta. A felperes 2021. augusztus 19-én felszólította az alperest a foglalkoztatási és állásidő fizetési kötelezettség teljesítésére. A felperes 2021. szeptember 23. napján azonnali hatályú felmondással megszüntette a munkaviszonyát. A felmondás indokolása szerint a felperes 2021. március 31-től keresőképes, az üzemorvos azonban megállapította, hogy segédmunkás munkakörben munkavégzésre nem alkalmas. Ezt követően az alperes közölte, hogy másik munkakört feljárnani nem tud, azonban a munkaviszonyt egészségi alkalmatlanságra hivatkozással nem szüntette meg, sőt felszólította a felperest arra, hogy maga kezdeményezze a munkaviszonya megszüntetését. Miután a felperes nem volt hajlandó a munkaviszonyt felmondani, az alperes számára kérése ellenére sem biztosított munkát, pedig az Mt. 51. § (1) és (3) bekezdése alapján kötelessége lett volna a képzettségének és állapotának megfelelő másik munkakört feljárnani. Az alperes a munkaviszonyt továbbra is fenntartotta, de munkát nem biztosított, a felperest 2021. március 31. napjától állásidőre helyezte, de az alpbér fizetésére vonatkozó kötelezettségének – az Mt. 146. (1) bekezdésében foglaltak ellenére – nem tett eleget. Az alperes ezzel a döntésével a felperest anyagilag ellehetetlenítette, mert így 2021. március 31. napja óta semmilyen jövedelme nincs, holott jelenleg is munkaviszonyban áll, egyúttal megakadályozta azt is, hogy rehabilitációs járulékból részesüljön. A felperes az alperest felszólította a jogsértő állapot rendezésére, azonban ez nem vezetett eredményre. Az alperes a munkaviszonyt azért nem szüntette meg egészségügyi alkalmatlanságra alapított rendes felmondással, hogy ne kelljen a felperes részére a munkáltatói felmondás alapján járó kilenc havi végkielégítés és a kilencven nap felmentési időre járó távolléti díjat megfizetni. Ezen magatartásával az alperes megsértette az Mt. 6. és 7. §-ában rögzített általános magatartási követelményeket, különösen a joggal való visszaélés tilalmát. A felperes keresetében felmentési időre járó távolléti díj, végkielégítés és ezen összegek után járó késedelmi kamatok, valamint állásidőre járó alpbér és késedelmi kamatai megfizetését kérte.

- [3] Az alperes az ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte. Hivatkozásképpen előadta, hogy az alperest foglalkoztatási kötelezettség nem terhelte, melyre tekintettel az állásidőre járó alpbér iránti igény megalapozatlan. Hangsúlyozta, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdésében írt munkáltatói kötelezettség – a felperes teljesítésre képes állapota esetén – kizárólag a munkaszerződés szerinti munkakör keretei között értelmezhető, ám a felperes ezen szerződés szerinti munkakörében nem volt teljesítésre képes.

- [4] 2.1. Az elsőfokú bíróság 33.M.70.395/2021/29. számú ítéletével marasztalta az alperest a végkielégítés, felmondási időre járó távolléti díj és állásidőre járó bér megfizetésében. A törvényszék álláspontja szerint az alperes által hivatkozott kúriai ítéletek (Mfv.X.10.038/2021/6. és Mfv.X.10.438/2018/4.) eltérő tényállásukra figyelemmel nem alkalmazhatóak. A perbeli esetben az alperes a felperes megváltozott egészségi állapotának megfelelő munkakört nem ajánlott fel a felperesnek, foglalkoztatási és munkabérfizetési kötelezettségének nem tett eleget, amelynek megsértése a munkaviszonyból származó lényeges kötelezettség szándékos és jelentős mértékű megszegésének minősül, ezért az azonnali hatályú felmondás jogszerű volt.
- [5] Az alperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság 1.Mf.31.023/2023/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. A másodfokú bíróság egyetértett az alperes azon érvelésével is, hogy a keresőképeség megítélése szempontjából a komplex minősítést végző szakértői bizottság szakvéleményének nincs jelentősége. A felperes egészségkárosodásának és megváltozott munkaképességének ugyanakkor egyrészt az Mt. 51. § (3) bekezdésének alkalmazhatósága, másrészt pedig a foglalkozás-egészségügyi vizsgálat lefolytatása szempontjából volt munkajogi jelentősége. Az ítéltábla ugyanakkor az alperes foglalkoztatási kötelezettségével kapcsolatban nem fogadta el az alperes fellebbezési érvelését. Kiemelte, hogy az Mt. perbeli időben alkalmazandó 55. § (1) bekezdés *a*) pontja, valamint 51. § (3) bekezdés első mondatából következően az alperes a felperest eredeti segédmunkás munkakörben nem is foglalkoztathatta, ugyanakkor az Mt. 51. § (3) bekezdésének második fordulatából eredően további munkáltatói kötelezettségek terhelték. Álláspontja szerint a foglalkoztatási kötelezettség nem értelmezhető csupán a munkavállaló adott munkakörére. Hangsúlyozta, hogy az általa hivatkozott kúriai határozatoknak nem volt tárgya az Mt. 51. § (3) bekezdése, amely az észszerű alkalmazkodás elvének egyik szabálya, továbbá időközben az EUB gyakorlata is változott e körben. Kiemelte, hogy a felperes azonnali hatályú felmondásában is az Mt. 51. § (1) és (3) bekezdésére hivatkozott, vagyis arra, hogy az alperesnek kötelessége lett volna számára a képzettségének és állapotának megfelelő másik munkakört felajánlani. Az ügyben az Mt. 51. § (3) bekezdés második mondatának értelmezése körében a felek eltérő álláspontot képviseltek arra figyelemmel, hogy az kizárólag a munkakörön belül vagy a munkakörön kívül is tartalmaz kötelezettséget. Az ítéltábla érvelése szerint a jogszabályi rendelkezést nem lehet elkülönülten vizsgálni az Mt. egyéb jogszabályi rendelkezésétől, így figyelemmel kell lenni az Mt. 51. § (5) bekezdésére, amely a fogyatékossgal élő személy foglalkoztatására vonatkozóan írja elő az észszerű alkalmazkodás feltételeinek biztosítását. Irányadónak tekintette a foglalkoztatás és a munkavégzés során alkalmazott egyenlő bánásmód általános kereteinek létrehozásáról szóló 2000/78/EK tanácsi irányelvet (a továbbiakban: foglalkoztatási

keretirányelv), valamint a fogyatékossgal élő személyek jogairól szóló ENSZ egyezményt (a továbbiakban: CRPD), melyet Magyarország is ratifikált a 2007. évi XCII. törvénnyel. Az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) C-485/20. számú ügyében kifejtettekre utalva hangsúlyozta, hogy az Mt. 66. § (7) bekezdésének az Mt. 51. § (3) és (5) bekezdésével való együttes értelmezéséből is levezethető a nem kizárólag az eredeti munkakörre szorító foglalkoztatási kötelezettség szélesebb körű értelmezése. A másodfokú bíróság álláspontja szerint ugyanakkor az alperesnek az elsőfokú és a fellebbezési eljárásban sem volt tényelőadása arról, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdése szempontjából ténylegesen vizsgálta volna a felperes munkakörét vagy foglalkoztatási lehetőségeit, illetőleg a más munkakör felajánlásának lehetőségét. Az alperes magatartása végig elzárkózó volt, amelyet a becsatolt levelek is igazolnak. A felperes 2021. augusztus 19-én felszólította az alperest az Mt. 51. § (3) bekezdésére és arra, hogy az egészségi állapotának változására tekintettel módosítsa a munkafeltételeket vagy a munkaidőbeosztást, erre ugyanakkor az alperes nem is válaszolt. A másodfokú bíróság egyetértett azzal, hogy az egészségügyi alkalmatlanságra tekintettel az alperes a felperest az eredeti munkakörében nem foglalkoztathatta, de a foglalkoztatási kötelezettség a konkrét perbeli esetben nem értelmezhető szűken, csak az adott munkakörre vonatkozóan.

- [6] A Kúria mint felülvizsgálati bíróság Mfv.VIII.10.090/2023/7. számú végzésével a Fővárosi Ítéltábla 1.Mf.31.023/2023/7. számú ítéletét a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.395/2021/29. számú ítéletére is kiterjedően hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a perfelvételi tárgyalás megismétlésével új eljárás lefolytatására és új határozat meghozatalára utasította.
- [7] Utalt arra, hogy a jogerős ítélet helytállóan következtetett, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és az Mt. 51. § (3) bekezdés első fordulata alapján az alperes a felperest eredeti munkakörében nem is foglalkoztathatta. A másodfokú bíróság a jogerős ítéletében ugyanakkor a keret-irányelv, valamint a CRPD és az EUB által folytatott gyakorlat alapján arra a következtetésre jutott, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdése nem csupán az eredeti munkakörre szorító foglalkoztatási kötelezettséget jelenti, az szélesebb körűen értelmezendő. Rögzítette, hogy az új eljárás során kell állást foglalni abban, hogy a felperes foglalkoztatására a korábbi munkakörében az Mt. 51. § (3) bekezdés második fordulata alapján volt-e lehetősége az alperesnek. Az indokolás szerint nyilatkoztatni kell az alperest arról, hogy a felperesnek a továbbfoglalkoztatását elutasító válasza során milyen körülményeket mérlegelt. Ezen adatok és nyilatkozatok beszerzését követően lehet állást foglalni abban a kérdésben, hogy az alperes az Mt. 51. § (3) bekezdésében foglalt kötelezettségét megsértette-e, volt-e arra lehetősége, hogy a felperes munkafeltételeinek, avagy munkaidő-beosztásának módosításával foglalkoztatási kötelezettségét teljesítse, és a felperes igényt tarthat-e az állásidőre járó díjazása és az azonnali hatályú felmondása jogkövetkezményeinek megfizetésére.

- [8] A megismételt eljárásban a Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.345/2023/30. sorszámú ítéletével a keresetet elutasította. A Budapest Környéki Törvényszék 33.M.70.345/2023/30. sorszámú ítélete ellen a felperes terjesztett elő fellebbezést. A Fővárosi Ítéltábla ebben a fellebbezési eljárásban fordult az Alkotmánybírósághoz, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és az Mt. 51. § (3) bekezdés első fordulata rendelkezései ellen.
- [9] 2.2. A bírói kezdeményezés tartalmazza az alkalmazandó jogszabályi rendelkezéseket, továbbá az egyéb, társadalombiztosítási és szociális rendelkezéseket, valamint a bírói és alkotmánybírósági gyakorlatot, az Európai Unió vonatkozó normáit és bírósági gyakorlatát, az érintett nemzetközi szabályokat.
- [10] A másodfokú bíróság az indítványban utal arra, hogy tudomása van arról, hogy a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 23.M.70.286/2024/17. számú végzésével jelen indítvánnyal részben azonos körben ugyancsak az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezte. A bíróság kifejezésre juttatta, hogy az indítvánnyal egyetért, de jelen ügyben az alkalmazandó jogszabályok eltérnek, és a bíróság az indítványban foglaltakon túl további alaptörvény-ellenesség és nemzetközi szerződésbe ütközés megállapítását is indítványozza.
- [11] 2.3. Az Alkotmánybíróság a Fővárosi Törvényszék Munkaügyi Kollégiuma 23.M.70.286/2024/17. számú végzése alapján indult eljárásban 2025. február 11-én határozatot hozott, amely a Magyar Közlöny 2025. február 27-i, 19. számában jelent meg. Ez az Alkotmánybíróság 1/2025. (II. 27.) AB határozata (a továbbiakban: Abh.) a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 146. § (2) bekezdés második mondatának utolsó fordulata („ , vagy egyébként munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlan”) alaptörvényellenességének megállapításáról, megsemmisítéséről és alkalmazásának kizárásáról, valamint alkotmányos követelmény megállapításáról.
- [12] 3. Az általános hatáskörű bíróság az előzményekre, ezek között az Mt. 51. § (3) bekezdése második fordulata mikénti értelmezésére, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja és más jogszabályi rendelkezéseknek az azok együttes hatásából adódó alaptörvény-ellenességét – az indítvány tartalma szerint – az alábbiakra alapozza.
- [13] 3.1. Az indítvány elsőként az alaptörvényellenes diszkrimináció körében tartalmaz érvelést, az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontjával kapcsolatban, az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdése, (4) és (5) bekezdése, továbbá az ezeket értelmező alkotmánybírósági határozatok felhívásával.
- [14] A perben alkalmazandó, később törvénymódosítással [az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja módosításával] is megerősített azon munkajogi szabályozás, mely szerint egészségi okból származó alkalmatlanság esetén a munkáltatónak nincs foglalkoztatási kötelezettsége, ide tartozóan más munkakör felajánlási kötelezettsége és állásidőre járó bért sem kell fizetnie, sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2)

bekezdését, diszkriminatív, mert a munkakör ellátására egészségi okból alkalmatlanná vált munkavállalók a jogalkalmazás alapján keresőképtelen munkavállalóknak minősülnek, és a foglalkoztatási és állásidőre járó bérfizetési kötelezettség szempontjából azonosan kezelik őket, holott a két csoport nem azonos. A megkülönböztetés hiánya fordított diszkriminációt eredményez. Jogellenes eltérő bánásmód valósul meg továbbá a rehabilitációs ellátásban vagy rehabilitációs járadékban részesülő és egyéb, fogyatékosnak minősülő munkavállalók között. Utalt az 1998. évi XXXVI. törvényre és az EUB esetjogára, a CDPR egyezményre, valamint az 1985. évi 9. törvényerejű rendeletre.

- [15] Alaptörvény-ellenes eltérő bánásmód valósul meg továbbá a munkaviszonyban és egyéb, közszolgálati jogviszonyban egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan személyek között mind az egészségi okból alkalmatlanság esetén járó munkabér, ellátás, juttatás, mind a munkáltatót terhelő foglalkoztatási kötelezettségek, valamint a munkakör-felajánlás szempontjából, a különféle jogállási törvények felidézett szabályai alapján.
- [16] 3.2. Az indítvány érvelést tartalmaz a munkához való jog, egészséget, biztonságot és méltóságot tiszteletben tartó munkafeltételek, szociális biztonsághoz való jog sérelme körében, az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontja és 51. § (3) bekezdése értelmezésével kapcsolatban.
- [17] A jelenlegi munkajogi szabályozás alapján azonban a munkáltatónak az egészségi okból alkalmatlan munkavállalót nem kell foglalkoztatnia, részére nem kell állásidőre járó bért fizetnie, nincs más munkakörfelajánlási kötelezettsége, és ugyan a jogszabály előírja, hogy a munkáltató élhet felmondással egészségi okból munkakör ellátására alkalmatlanság esetén, melyre nézve végkielégítés és felmondási időre járó távolléti díj fizetési kötelezettsége van, ugyanakkor az sem kötelező. Az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállaló munkához való joga és szociális biztonsága is sérül.
- [18] Utal arra, hogy az Mt. 51. § (3) bekezdésében szabályozott kötelezettség, mely a munkafeltételek és a munkaidő-beosztás módosítását írja elő, nem elégséges az ilyen, egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállalók foglalkoztatásához. Miként a törvényhely előterjesztői indokolásából is kitűnik, azt a jogalkotó a 92/85/EGK irányelv 5. cikkében szabályozott, a várandós és szoptató munkavállalók munkahelyi kockázatnak való kitétsége elkerülése érdekében írta elő, az Mt. 60. § (1) bekezdése szerinti más munkakörben való, egészségi állapotának megfelelő munkakör felajánlását megelőzően. Ez utóbbi rendelkezés pedig kifejezetten csak a várandósság megállapításától a gyermek egyéves koráig terjedő időre vonatkozik. Továbbá önmagában a munkaidő-beosztás módosítása (pl. több műszakos munkarend helyett általános) jellemzően az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlanságra nem hat ki. Az Mt. 51. § (3) bekezdésében írt munkáltatói kötelezettség a Kúria Mfv.10.038/2021/6. számú precedensképes határozata szerint a

munkáltatót kizárólag a munkaszerződés szerinti munkakör keretei között terheli, de a munkavállaló egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlansága esetén a szerződés szerinti munkakörében bizonyosan nem teljesítésre képes.

- [19] 3.3. Az indítvány hivatkozik a normavilágosság hiányára [B] cikk (1) bekezdése], normakollízióra [T] cikk (3) bekezdése].
- [20] Azzal érvel, hogy a felmondás a hatályos szabályok szerint csupán joga, és nem kötelezettsége a munkáltatónak, és mivel az új szabályozás alapján már nem jelent terhet az alkalmatlan munkavállaló munkaviszonyának a fenntartása, így az Mt. 55. (1) bekezdése a) pontjának második fordulata – a bírói gyakorlat alapján – alkalmas az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállalónál a felmondás és a végkielégítés szabályainak a megkerülésére is. A rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség alól mentesített, bérben nem részesülő munkavállaló, akinek a biztosítotti jogviszonya is szünetel, saját maga dönthet a munkaviszony megszüntetése mellett, azonban ekkor elesik a végkielégítéstől és felmentési idő sem jár neki. Így tehát bár a támadott szabályozás a végkielégítéshez és felmondási időhöz való jogot nem szünteti meg, de valójában megakadályozza annak realizálását. A konkrét esetben normakollízió áll fenn az egészségi okból adott munkakör ellátására alkalmatlanság miatti felmondás és végkielégítés fizetés, valamint aközött, hogy a munkáltatónak nincs foglalkoztatási és munkabér-fizetési kötelezettsége. Az ellentétes tartalmú szabályozás anyagi alkotmányellenességhez is vezet, valamint sérti az Alaptörvény fent hivatkozott rendelkezéseit. Az, hogy a munkáltatónak nincs foglalkoztatási kötelezettsége, meg nem engedett diszkriminációt, illetőleg alkotmányos alapjog korlátozását is eredményezi.
- [21] 3.4. Az indítvány tartalmaz érvelést nemzetközi egyezménybe ütközés körében is. Ennek lényege szerint a támadott szabályozás, mely szerint az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállaló kapcsán a munkáltatónak nincs foglalkoztatási, ideértve munkakör-felajánlási, állásidő-fizetési kötelezettsége, ennek folytán a munkavállaló biztosítási jogviszonya szünetel és egyéb ellátásra sem volt jogosult a perbeli időszakban, továbbá a munkáltató a munkaviszony megszüntetésére sem köteles végkielégítés és felmondási időre járó távolléti díj fizetése mellett, ellentétes a Genfben, az 1983. évi június hó 20. napján kelt, a szakmai rehabilitációról és a foglalkoztatásról (rokkant személyek) szóló egyezmény kihirdetéséről szóló 1985. évi 9. törvényerejű rendelet (Egyezmény) 1. cikk (2) és (4)bekezdésével, 3. és 4. cikkével, továbbá a CRPD 2. cikkel és 27. cikk (1) bekezdés a), b) e) h) és k) pontjával, a Módosított Európai Szociális Karta kihirdetéséről szóló 2009. évi VI. törvény (Karta) 15. cikk (2) bekezdésével.
- [22] 3.5. Az Alkotmánybíróság az indítványt a tartalma szerint bírálta el.

- [23] 4. Az Alkotmánybíróság először azt vizsgálta, hogy a bírói indítvány megfelel-e az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésében, valamint az Abtv. 25. §-ában és 32. § (1)-(2) bekezdésében, 51. §-ában, 52. § (1) bekezdésében, 52. § (1b) bekezdés *a)*–*f)* pontjában, továbbá az 52. § (4)–(6) bekezdésében foglaltakból következő formai és tartalmi követelményeknek.
- [24] 4.1. Az indítványozó bíróság az Abtv. 25. § (1) bekezdésére és 32. § (1)-(2) bekezdésére alapította kérelmét, amely az Mt. két rendelkezése alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének megállapítására, valamint megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság erre figyelemmel vizsgálta, hogy az indítvány a határozott kérelem feltételeinek [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)*–*f)* pont] eleget tesz-e.
- [25] Az indítványozó bíróság megjelölte azt a törvényi rendelkezést [Abtv. 25. § (1) bekezdés], amely megállapítja az Alkotmánybíróság hatáskörét az indítvány elbírálására [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *a)* pont]. Előadta az eljárás megindításának indokait [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *b)* pont], valamint az indítványozó bíróság megjelölte az Alkotmánybíróság által vizsgálendő jogszabályi rendelkezést [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *c)* pont] és az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit: az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése, XV. cikk (1)-(2) bekezdése, XII. cikk (1) bekezdése, XVII. cikk (3) bekezdése, valamint az Alaptörvény XIX. cikk (1) bekezdése, illetve megjelöli a nemzetközi szerződések megsértett rendelkezéseit [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *d)* pont].
- [26] Az Alkotmánybíróság azt is megállapította, hogy a bírói indítvány kifejezett kérelmet tartalmaz az Alkotmánybíróság döntésének tartalmára [Abtv. 52. § (1b) bekezdés *f)* pont], az ugyanis az Abtv. 41. § (1) bekezdésében a kifogásolt jogszabályi rendelkezések alaptörvény-ellenességének és nemzetközi szerződésbe ütközésének a megállapítására és megsemmisítésére irányul.
- [27] 4.2. Az Abtv. 25. § (1) bekezdése értelmében az egyedi normakontroll eljárásnak további két – egymással összefüggő – feltétele, hogy a bírói kezdeményezés ténybeli alapja a bíró előtt folyamatban lévő egyedi ügy legyen, és a kezdeményezésnek ebben az ügyben alkalmazandó jogszabály vizsgálatára kell irányulnia {3112/2014. (IV. 17.) AB végzés, Indokolás [3]; 3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata értelmében ugyanis a bírói kezdeményezés, mint normakontroll egyedi vagy konkrét jellege az absztrakt utólagos normakontrollhoz képest annyiban szűkebb, hogy az indítványozó bíró csak az ügyben alkalmazott jogszabályt támadhatja meg, és részletesen meg kell indokolnia, hogy az adott ügyben valóban szükséges alkalmaznia a támadott jogi normát. Csak ezzel biztosítható ugyanis a kezdeményezés egyedi – konkrét – normakontroll jellege. Amennyiben a bírói kezdeményezés olyan jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést támad meg az Alkotmánybíróság előtt, mely az előtte

folyamatban lévő (az Alkotmánybírósághoz fordulás miatt felfüggesztésre került) ügyel nem áll összefüggésben, annak elbírálása során nyilvánvalóan nem kerül alkalmazásra, akkor érdemi alkotmányossági vizsgálatnak nincs helye [...]” {3058/2015. (III. 31.) AB végzés, Indokolás [22]}

- [28] Az Alkotmánybíróság a fentiekre figyelemmel a bírói indítvánnyal összefüggésben megállapítja, hogy a bírói kezdeményezés alapját képező per tárgyához tartozó, idevágó, lényeges jogkérdés a perben érvényesített igénnyel kapcsolatban az Mt. támadott rendelkezéseinek értelmezése és alkalmazása.
- [29] Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az indítványozó bíróság előtt olyan egyedi ügy van folyamatban, amelyben az általa támadott rendelkezéseket az ügy elbírálásához alkalmaznia, értelmeznie kell, az ügy ezekkel szoros kapcsolatban áll.
- [30] 5. Az Alkotmánybíróság 1/2025. (II. 27.) AB határozata alaptörvény-ellenesnek nyilvánította és megsemmisítette az Mt. 146. § (2) bekezdése második mondatának utolsó fordulatát („ , vagy egyébként munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlan”), valamint megállapította, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásánál az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdéséből eredő alkotmányos követelmény, hogy a munkavállalónak az adott munkaköre ellátására egészségi okból való alkalmatlansága esetén a munkáltató általános foglalkoztatási kötelezettsége változatlanul fennáll.
- [31] 5.1. Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy a támadott jogszabályok egyenlően kezelik a keresőképtelen és az adott munkakör ellátására egészségi okból alkalmatlan munkavállalókat. Az Mt. 55. § (1) bekezdés a) pontja mindkét csoportot mentesíti a rendelkezésre állási és munkavégzési kötelezettség alól, az Mt. 146. § (2) bekezdésének második fordulata pedig mindkét csoport tekintetében úgy rendelkezik, hogy őket távolléti díj nem illeti meg. Azonban a két munkavállalói csoport nem tekinthető azonosnak, ugyanis a keresőképtelen munkavállaló társadalombiztosítási ellátásban részesül, ezzel szemben az egészségi okból munkaköre ellátására alkalmatlan munkavállaló ilyen ellátásra nem jogosult. Az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az adott rendelkezés eltérő helyzetű munkavállalók jogosultságát azonos módon szabályozza, és ezáltal az egészségi okból alkalmatlan munkavállaló többszörösen hátrányos helyzetbe kerül. Ez az ún. fordított megkülönböztetés végső soron az Alaptörvény XVII. cikk (3) bekezdése szerinti munkavállalói jog korlátozását eredményezi. Az Alkotmánybíróság az Mt. 146. § (2) bekezdés utolsó fordulatát illetően azt állapította meg, hogy az sérti az Alaptörvény XV. cikk (2) bekezdését, ezért azt megsemmisítette. Az Alkotmánybíróság az Mt. 55. § sérelmezett rendelkezése alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló bírói kezdeményezést elutasította, azonban alkotmányos követelményként megállapította, hogy az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásánál a munkavállalónak az adott munkaköre ellátására egészségi okból

való alkalmatlansága esetén a munkáltató általános foglalkoztatási kötelezettsége változatlanul fennáll.

- [32] 5.2. A fentiek szerint az Alkotmánybíróság az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának alkalmazásához alkotmányos követelményt fűzött. Az Alkotmánybíróság határozata erga omnes.
- [33] Az alkotmányos követelmény a konkrét esetben azt jelentette, hogy az Alkotmánybíróság a hatályos jog kímélete érdekében elkerülte a jogszabály megsemmisítését, mert a jogrend alkotmányosságát a konkrét esetben enélkül is biztosítani lehetett, ugyanis az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontjának van olyan értelmezése is, amely eltér az általános hatáskörű bíróság értelmezésétől, és amely mellett az Mt. 55. § (1) bekezdése a) pontja az Alaptörvénnyel összhangban áll. Valamely jogszabály hiányosságának vagy homályosságának alkotmányos következményei többféleképpen is levonhatók. Az Alkotmánybíróság a vizsgált jogszabály alkotmányos értelmezésének körét határozta meg konkrét ügyben a normával szembeni alkotmányos követelmény megállapításával, mert a jogszabály nem volt feltétlenül alaptörvény-ellenes. Ugyanakkor megsemmisítette azt a másik szabályt, amely továbbra is kizárta volna az indítványra okot adó esetben az állásidőre járó díjazás megfizetését az adott munkaköre ellátására egészségi okból alkalmatlanná vált munkavállaló számára.
- [34] Az Alkotmánybíróság határozata mindenkire kötelező. Az Abh. rendelkezéseit minden, folyamatban lévő ügyben alkalmazni kell. Alkotmányjogi panasz alapján az Alkotmánybíróság megsemmisítheti azt a bírói döntést, amelyben foglalt jogértelmezés ellentétben áll alkotmánybírósági határozatban meghatározott alkotmányos követelménnyel.
- [35] 6. Az Abtv. 59. §-a szerint az Alkotmánybíróság – ügyrendjében meghatározottak szerint – kivételesen a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén az előtte folyamatban lévő eljárást megszüntetheti.
- [36] Az Ügyrend 65. § (3) bekezdése szerint okafogyottság címén kell az alkotmánybírósági eljárást megszüntetni, ha az Alkotmánybíróság által korábban alkotmányosértőnek minősített és megsemmisített jogszabály vagy jogszabályi rendelkezés alkotmányossági felülvizsgálatát más alaptörvényi tételre (alkotmányos összefüggésre) tekintettel kéri felülvizsgálni, mint amilyen alkotmányos összefüggés alapján az Alkotmánybíróság az adott jogszabályt vagy jogszabályi rendelkezést megsemmisítette.
- [37] Az Ügyrend 67. § (1) bekezdése szerint az Alkotmánybíróság az Abtv. 59. §-a alapján végzésben megszüntetheti az eljárást a nyilvánvalóan okafogyottá váló ügyek esetén. A (2) bekezdés szerint okafogyottá válik az indítvány különösen, ha az e) pont szerint az eljárás folytatására okot adó körülmény már nem áll fenn, illetve az indítvány egyéb okból tárgytalanná vált.

- [38] Az okafogyottság felmerülése esetén bármely megindított eljárás érdemi döntés nélkül zárulhat. Az Abtv., illetve az Ügyrend alapján a megszüntetés ilyenkor mérlegelés kérdése, erre utal a megszüntetheti kifejezés használata, ugyanakkor az Ügyrendben példálózó módon felsorolt okok között van olyan, amely nem ad teret mérlegelésnek (pl. az indítványozó halála, jogutódlás lehetőségének hiányában). További feltétel, hogy az okafogyottságnak nyilvánvalónak kell lennie, vagyis az ok fennállása nem képezheti mérlegelés, illetve vita tárgyát.
- [39] A jelen esetben az Abh. folytán megszűnt az indítványában jelzett, az Alaptörvényt sértő helyzet, ezáltal a bírói kezdeményezés szerinti probléma már megoldódott. Ezért az Alkotmánybíróság az eljárást megszüntette. Hasonlóképpen: az Abh. folytán okafogyottá vált a vizsgálódás arról is, hogy az Mt. támadott rendelkezései a bírói kezdeményezésben felhívott nemzetközi szerződésekbe ütköznek-e.

Budapest, 2025. április 8.

Haszonicsné dr. Ádám Mária s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Handó Tünde s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Márki Zoltán s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Schanda Balázs s. k.,
alkotmánybíró